

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою**

МАТЕРІАЛИ

**IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
«ОБЛІК, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ
У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ»**

14-15 травня 2020 року

м. Дніпро

Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 14-15 травня 2020 р. – Дніпро : ННІЕ, 2020. – 234 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками: «Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління». «Сучасний стан та перспективи розвитку системи оподаткування підприємств». «Перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні». «Проблеми викладання обліково-аналітичних, фінансових та контрольних дисциплін у вищій школі». «Інноваційні технології підготовки та перепідготовки фахівців з обліку, аудиту й оподаткування». «Управління фінансово-економічною безпекою підприємств».

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори. Редакція не завжди поділяє думку та погляди автора. Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Оригінал-макет підготовлений у кафедрою обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою в навчально-науковому інституті економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

Комп'ютерне верстання: Губарик О. М.

Організатор конференції:

Кафедра обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою Навчально-наукового інституту економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Зареєстровано в УкрІНТЕІ. Посвідчення № 586 від 01 листопада 2019 року.

© Навчально-науковий інститут економіки
Дніпровського державного аграрно-
економічного університету, 2020

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ: СУТНІСТЬ ТА ВИДИ

*А.Д. Костенко, здобувач вищої освіти СВО-бакалавр,
Науковий керівник – О.В. Лега, к.е.н, доцент,
Полтавська державна аграрна академія*

Відповідно до ст.61 ПКУ, податковий контроль – це система заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [1].

Податковий контроль передбачає: перевірку правильності обчислення, повноти та своєчасності сплати податків і зборів до бюджету та державних цільових фондів; контроль за правильністю визначення бази оподаткування; спостереження за діяльністю підконтрольних суб'єктів; аналіз податкових надходжень, тенденцій, складання прогнозів; контроль за своєчасністю подання платниками податків до органів ДПС податкової звітності; вжиття заходів з попередження податкових правопорушень; облік конкретних правопорушень, аналіз їх причин та обставин; припинення протиправної діяльності; виявлення винних у здійсненні податкових правопорушень (як платників податків, так і працівників податкових органів), а також притягнення їх до відповідальності; інші заходи, зафіксовані чинним законодавством [2].

Найефективнішою формою виявлення ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) є податкова перевірка. Податкова перевірка – це основна форма податкового контролю, яка являє собою комплекс процесуальних дій уповноважених органів з контролю за дотриманням податкового законодавства і здійснюється шляхом співставлення звітних даних платників податків з фактичним станом його фінансово-господарської діяльності [2].

Згідно зі ст. 75 ПКУ перевірки поділяються на такі види (рис.1).

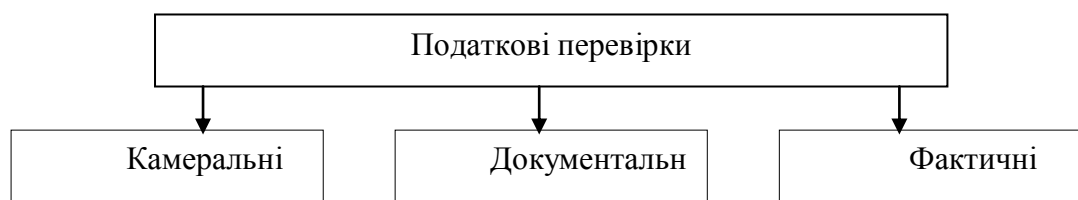

Рис. 1. Види податкових перевірок

У ПКУ визначено три види податкових перевірок, характеристика яких представлена у табл. 1.

Загальна характеристика податкових перевірок [3]

Види	Предмет	Місце проведення	Попередження про проведення перевірки	Документи, що перевіряються
<i>Камеральна</i>	дані, зазначені у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків	приміщення органу ДФС	Без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення	Податкові декларації (розрахунки) платника податків
<i>Документальна</i>				
виїзна планова	своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати податків, а також дотримання валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками	місцезнаходження платника податків чи місце розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така перевірка.	План-графік перевірок	Податкові декларації (розрахунки), фінансова, статистична звітність, реєстри податкового та бухгалтерського обліку, первинні документи, які використовуються в обліку і пов'язані з нарахуванням і сплатою податків та зборів, а також отриманих в установленому законодавством порядку органом ДФС документів та податкової інформації
невиїзна планова		приміщення органу ДФС		
виїзна позапланова		місцезнаходження платника податків чи місце розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така перевірка	План-графік перевірок	
невиїзна позапланова		приміщення органу ДФС	З підстав, наведених п. 78 ПКУ	
<i>Фактична</i>	дотримання порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, патентів, свідоцтв, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками.	проводиться за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника.	Без попередження	Документи, що стосуються предмета перевірки.

Отже, головна особливість камеральної перевірки полягає в тому, що вона проводиться винятково в приміщенні ДФС і ґрунтується суто на цифрах, узятих з податкових декларацій, які подані платниками податків. Крім того, до уваги також береться інформація з системи електронного адміністрування ПДВ, відомості з Єдиного реєстру акцизних накладних і дані з системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового. Головна мета камеральної податкової перевірки полягає у виявленні в поданій платниками податків звітності будь-яких помилок (арифметичних або методологічних), які у свою чергу спричинили завищення або заниження податкового зобов'язання. Для проведення камеральної перевірки не потрібні спеціальні накази керівництва і згода або присутність платника податків. Фактично вона носить систематичний характер, тобто може бути проведена впродовж 30 днів з моменту закінчення встановленого терміну для подання податкової декларації або уточнюючого розрахунку, а якщо такі документи були надані пізніше, – за днем їх фактичного подання [4].

Основною метою документальної перевірки є:

- виявлення своєчасності, достовірності і повноти не лише усіх нарахунків, але і виплат, передбачених Податковим кодексом;
- контроль над дотриманням валютного та іншого законодавства;
- перевірка виконання працедавцем норм трудового законодавства в частині оформлення трудових відносин з найманими робітниками.

Стаття 75 ПКУ [1] передбачає, що документальні перевірки можуть бути плановими або позаплановими, виїзними або невиїзними.

Документальна невиїзна перевірка здійснюється в приміщенні органу податкової служби у разі прийняття керівником рішення про її проведення та за наявності обставин для її проведення.

Документальна планова перевірка має бути передбачена у плані-графіку проведення планових перевірок. Наказ про проведення оформлюється керівником органу податкової служби.

Наступним видом перевірки, який вважається одним із найефективнішим засобів виявлення ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), є документальна позапланова виїзна перевірка [5]. Порядок проведення такої перевірки визначено у статті 78 розділу II Податкового Кодексу України [1].

Фактична перевірка здійснюється за місцем фактичної діяльності суб'єкта господарювання і передбачає контроль над дотриманням норм законодавства в частині обігу готівки; порядку проведення розрахунково-касових операцій; наявності у платника податків посвідчень і ліцензій, включаючи обіг і виробництво підакцизних товарів, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками [4].

Контроль за сплатою податків є важливим важелем фінансової системи держави, оскільки завдяки йому можна здійснювати вплив на економічні та

соціальні процеси держави. Якісний та ефективний податковий контроль сприятиме підвищенню рівня доходів бюджетів та державних цільових фондів.

Література

1. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 27.04.2020).

2. Квач Я.П., Князькова В.Я., Федоренко С.О. Податковий контроль в Україні: фіскальна ефективність та шляхи вдосконалення. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2018. № 1 (59). URL: <http://212.1.86.13/jspui/bitstream/123456789/3199/1/165-170.pdf> (дата звернення 27.04.2020).

3. Лега О.В. Податкова перевірка як форма реалізації податкового контролю. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.3/90.pdf> (дата звернення 27.04.2020).

4. Податкові перевірки: головні особливості і ключові моменти. URL: <https://zkg.ua/yurydychni-posluhy-praktyku/podatkovy-perevirky-pidhotovka-zustrich-oskarzhennia/> (дата звернення 27.04.2020).

5. Марущак О.А. Податковий контроль як засіб виявлення ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. №5. URL: <http://195.69.76.76/bitstream/handle/123456789/17119/6.%20%D0%97%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D1%8C%D0%B5%20194-197.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 27.04.2020).

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПОГЛЯД

*Л.І. Лакодименко, здобувач вищої освіти СВО-бакалавр,
Науковий керівник – О.В. Лега, к.е.н, доцент,
Полтавська державна аграрна академія*

За словами Бенджаміна Франкліна – у цьому світі можна сумніватися в усьому, окрім смерті та податків. Виникнення державності супроводжувалося появою податків, які фінансово забезпечували виконання державою її функцій. Науковці виділяють кілька етапів становлення податків. Зокрема:

I етап – Древній світ - початок середньовіччя. Основні характеристики: зародження інститутів податків, податки мають випадковий і тимчасовий характер, примітивну форму; гроші платників податків витрачалися на утримання армії, будівництво храмів і оборонних споруд, роздавання грошей бідним та інші громадські потреби; формуються такі поняття, як «фіскал», «акциз», «відкупник», «ценз»; запроваджуються комунальні (місцеві) податки і повинності; провадиться поділ податків на прямі та непрямі.

II етап - XVI - XVIII ст., відбувається стрімкий розвиток податків, які практично стягувалися за все, що можна: борода, спадщину, землю, будинки, вікна, двері, майно, прибутки, товари, з холостяків, покійників і т.п.

III етап - кінець XVIII ст. характеризується формуванням наукових теорій оподаткування, обґрунтовуються найважливіші засади оподаткування такі як рівномірність, визначеність, зручність, дешевизна справляння податків [1].

Контроль за збиранням податків пройшов всій еволюційний шлях від відкупників до державних контролюючих органів. Зокрема, у римських провінціях податки збирали відкупники. Контролювати їх діяльність було неможливо, тому імператор Октавіан Август здійснив 1-шу реформу податкової системи в Римській імперії. Вперше створено у провінціях установи, в обов'язки яких входив контроль за здійсненням оподаткування. У XVI - XVIII ст. збір податків здійснювався тими ж відкупниками. Порядок збору податків в той час охарактеризовано середньовічним філософом Фоною Аквінським як «узаконена форма грабежу».

У сучасних умовах Державна податкова служба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику.

З перших днів незалежності України, питання створення ефективної податкової системи набуло актуальності, оскільки потрібно було мати чітку організаційну структуру порядку стабільної сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Проте перші кроки у цьому напрямі було зроблено ще в 1990 р.: податкову службу утворено 1 липня 1990 р. згідно з постановою Ради Міністрів України від 12 квітня 1990 р. № 74 «Про створення державної податкової служби в Українській РСР». Першим робочим днем був понеділок, 2